

Wespen op verkiezingsdag

22 november 2006: verkiezingsdag. Iedereen is gespannen (vooral de politiek dan), maar wat heeft dit met wespen te maken? Ook die blijken die dag van slag. Ton Brink heeft er zo zijn gedachten over.

IS DE NATUUR IN DE WAR?

Buiten is het 14°C, rond het wespennest in de tuin is er nog volop activiteit, de werksters vliegen in en uit. Wat een verschil met 22 november 1985 koud: guur weer, geen enkel insect waarneembaar, alles in winterrust, zoals het 'hoort'. Is de natuur anno 2006 van slag? Enkele dagen geleden vlogen er zelfs nog 2 jonge koninginnen rond in de tuin, op zoek naar een geschikte overwinteringsplaats. Ik vraag mij af: heeft het opwarmen van de aarde hiermee te maken?

Onlangs bracht ik een bezoek aan het museum Naturalis in Leiden waar een permanente tentoonstelling is ingericht over het ontstaan van de aarde. Met veel bewondering heb ik hiernaar gekeken. De tentoonstelling is weergegeven in tijdvakken van miljarden jaren en die weer in miljoenen jaren. Wat zijn wij dan maar nietig, afgezet tegen dit tijdsbestek. Door de hele evolutie tot op de dag van vandaag kom je erachter dat er verschillende perioden van opwarming van de aarde zijn geweest en dat de aarde telkens zichzelf weer heeft hersteld. Hoe verhoudt zich dat met de huidige opwarming van onze aarde? Heeft de mens hier nu werkelijk invloed op, of past dit gewoon in de evolutie van de aarde? En is er -wat dat betreft- niets aan de hand? Want de evolutie van de aarde gaat gewoon door, al denken wij wel van niet.

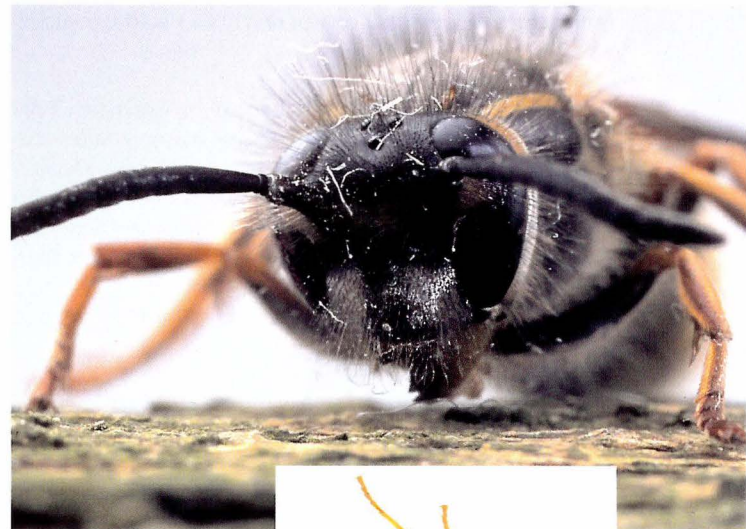
INVLOED OP INSECTEN

Wat voor invloed heeft dit gegeven nu op de insecten in de gematigde gebieden waar wij in Nederland in leven? Hoe zit het met onze wespenpopulaties en die van andere insecten die het -voor wat betreft hun ontwikkeling en voortbestaan- puur van de zomer moeten hebben? Normaal gesproken gaan zij midden oktober bij een dalende buitentemperatuur (beneden de 10°C) in winterrust (diapauze). Ook de jonge koninginnen komen dan in hun diapauze.

Jonge koninginnen die eind november nog rondvliegen, zijn eigenlijk al bezig met het opgebruiken van de eigen energie die zij hebben opgeslagen voor de winterperiode. Bij een kwakkelende winter, met schommelende temperaturen rond de 10°C en veel neerslag zal dit een extra aanslag zijn op hun energievoorraad. Voorraad die hard nodig is om in het voorjaar te starten met de eerste aanleg van het nieuw te bouwen wespennest. Een jonge koningin heeft in het vroege voorjaar dan ook geen tijd meer om voor haar eigen voedsel te zorgen. Al haar energie gaat zitten in het maken van de eerste raten van het nieuwe nest waarin zij haar eerste eieren legt.

Uit deze eieren komen de eerste werksters die al snel de taken van de koningin overnemen voor wat betreft het bouwen en uitbreiden van het wespennest. Zij verzorgen ook de voeding van de koningin en de broedzorg. De larven voeden zich met eiwitten afkomstig van door de werksters gevangen vliegen en muggen, de voornaamste prooidieren van wespen. Een zachte, natte winter kan deze ontwikkeling aardig verstoren.

Volgens Duitse literatuur sterven de meeste jonge (overwinterende) koninginnen in de eerste helft van april als de weersomstandigheden tijdens deze periode ongunstig zijn geweest.

Paravespula vulgaris L.

Ooproep

Wat zal de toekomst ons brengen? Krijgen wij echt een verschuiving van insecten vanuit het zuiden en midden van Europa naar de gematigde gebieden? Verschuift een deel van onze insectenpopulatie naar Noord-Europa of past de populatie zich aan? Zal zo'n aanpassing inderdaad plaatsvinden en zo ja: hoe lang gaat dat duren? Het KAD roept alle lezers op om bijzondere waarnemingen te registreren en dit aan het KAD te melden. Wij gaan deze gegevens begin 2008 bundelen; vanzelfsprekend leest u hierover in de eerste editie van DIERPLAGEN Informatie van 2008. Wie weet tot welke onverwacht leuke waarnemingen dit leidt. Want het vak van de professionele dierplaagbestrijder is en blijft boeiend en bestaat al lang niet meer (alleen) uit het rondlopen met een gifspuit.